

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Sosiaali- ja terveysyksikkö

Tampereen kaupunki
kirjaamo@tampere.fi

VALVONTAPÄÄTÖS

ASIA Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon on saapunut 10.9.2021 alkaen epäkohtailmoituksia koskien Tampereen kaupungin Tammelan ja Tampellan alueen kotihoidon tilannetta 1.9.2021 palveluntuottajan vaihdoksen jälkeen. Epäkohtailmoitusten mukaan muun muassa asiakaskäyntejä oli jäänyt tekemättä, niitä oli tehty eri aikaan kuin asiakkaiden palveluntarve on ollut ja työntekijöillä ei ole ollut tietoa asiakkaiden palveluntarpeista.

Aluehallintovirasto otti Tampereen kaupungin Tammelan ja Tampellan alueen kotihoitoa koskevat epäkohtailmoituksissa mainitut asiat käsiteltäviksi valvonta-asiana.

Selvitykset

Aluehallintovirasto lähetti 10.9.2021 Tampereen kaupungille sähköpostitse selvityspyynnön, jossa pyysi selvityksen siitä, miten Tampereen kaupunki on varmistanut asiakasturvallisuuden ja turvannut asiakkaiden kotihoidon käynnit Tammelan ja Tampellan alueella. Lisäksi pyydettiin selvitystä siitä, miten toiminnanohjaus ja tiedon kulku on kyseisen alueen kotihoidon palvelussa turvattu ja järjestetty sekä selvitystä siitä, miten palveluntuottaja on saanut ajantasaiset tiedot asiakkuuksista ja asiakkaiden palveluntarpeista.

Aluehallintovirastoon saapui 14.9.2021 Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen selvitys, Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen palvelualueen toimintasäntö (voimaan 1.1.2021), alustapalvelu Sociala Oy:n selvitys ja vastine liittyen Hoiva Petsamon toimintaan 1.9-10.9.2021.

Aluehallintovirasto järjesti yhteistyökokouksen 16.9.2021 Valviran ja Tampereen kaupungin edustajien kanssa, jossa keskusteltiin toimenpiteistä, joilla Tampereen kaupunki aikoi korjata toiminnan sellaiseksi, että asiakasturvallisuus ei vaarannu. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI | Käyntiosoite: Wolffintie 35, Vaasa

puh. 0295 018 450
kirjaamo.lansi@avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

www.avi.fi

Aluehallintovirasto pyysi 16.9.2021 sähköpostitse lisäselvitystä niistä konkreettisista ja omavalvonnallisista toimenpiteistä, joita Tampereen kaupunki palvelujen järjestämisestä vastuullisena tahona on tehnyt asiakasturvallisuuden varmistamiseksi.

Aluehallintovirastoon saapui 17.9.2021 Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen selvitys ja liitteenä selvitys Hoiva Petsamon 16.9.2021 asiakasturvallisuuden varmistamisesta.

Aluehallintovirasto suoritti ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin 7.10.2021 Hoiva Petsamon tiloihin Tampereella. Tarkastuskäynnistä on laadittu erillinen pöytäkirja.

Aluehallintovirasto järjesti seurantakokouksen 8.10.2021 Valviran ja Tampereen kaupungin edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli keskustella siitä, mitä konkreettisia toimenpiteitä Tampereen kaupunki oli tehnyt varmistukseen, että kotihoidon asiakkaat saavat tarpeen mukaiset palvelut ja että toiminta on asiakasturvallista. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

Aluehallintovirasto järjesti seurantakokouksen 20.10.2021 Tampereen kaupungin edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli keskustella siitä, mikä oli ajankohtainen tilanne väestövastuualueen kotihoidon järjestämisessä. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

Aluehallintovirastoon saapui 22.10.2021 Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalveluiden selvitys. Selvityksen liitteinä olivat Luona Hoiva Oy:n selvitys, Mehiläinen Oy:n selvitys, Sociala Oy:n selvitys, Kotitori -palveluintegraattorimalli, Tampereen kaupungin tilannepäiväkirja toimista, Kotihoidon prosessit 2021, sähköpostiviestejä väestövastuualueen asiakastiedot ja avainten listaus, sähköpostiviestejä pyydytyistä asiakaslistauksesta, Hoiva Petsamon omavalvontasuunnitelma, asiakaspalautteet ja niiden antajat ajalta 1.9.-19.10.2021, Kotitorin neuvonta- ja ohjauspalveluihin tulleet palautteet koskien Hoiva Petsamoa 1.9.-22.10.2021 ja Tampereen kaupungin toimenpiteet 17.9.2021 alkaen.

Aluehallintovirasto järjesti seurantakokouksen 5.11.2021 Tampereen kaupungin edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli keskustella väestövastuualueen kotihoidon järjestämisestä ja Tampereen kaupungin toimenpiteistä asiakasturvallisuuden varmistamiseksi. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

Aluehallintoviraston käytettävissä on lisäksi ollut aluehallintovirastoon pyydytyt palvelukuvaukset: Kotitori -palveluintegraattori, kotihoito (kotipalvelu ja kotisairaanhoido) väestövastuualueelle, turvapalvelut, sosiaalitoimen

turva-auttajakäynnit tehtäväluokka 823 (kotipalvelutehtävä), hoitajavuokraus kotihoidon palveluun, avustaja- ja saattajapalvelu vammaisille henkilöille, kotihoito (kotipalvelu ja kotisairaanhoido) vaikeavammaisille henkilöille, erityistä tukea tarvitsevien lasten lastenhoitopalvelu ja raportti lokaan 2021 käynneistä.

Aluehallintovirasto järjesti seurantakokouksen 29.11.2021 Valviran ja Tampereen kaupungin edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli käydä läpi ajankohtaista tilannetta sekä kuulla Tampereen kaupungin näkemyksiä Kotitori -palveluintegraattorin sopimuksen mukaisesta toiminnasta ja mahdollisista sanktioista, joita Tampereen kaupungilla on käytössä palveluintegraattoria kohtaan. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

Aluehallintovirasto suoritti ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin Tammelan ja Tampellan alueen kotihoidon tiloihin 14.12.2021. Tarkastuskäynnistä on laadittu erillinen pöytäkirja.

Aluehallintovirastoon saapui 31.1.2022 Tampereen kaupungin selvitys, jossa liitteinä olivat selvitykset epäkohtailmoituksiin, kotihoidon työntekijän käsikirja, vastuuvuoron tarkistuslista ilta- ja viikonlopputyö, päivittäisen asiakastyön tarkistuslista, perehdytysuunnitelma kotihoitoon, lääkehoito-uunnitelma, johtaminen ja toimintavastuut, toiminta ja käytännöt ja käyntilistat, tilastoinnit ja kirjaukset.

Aluehallintovirasto järjesti kokouksen 3.2.2022 Valviran, Tampereen kaupungin, Alustapalvelu Sociala Oy:n ja Koivupirtin säätiö sr./Hoiva Petsamon edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli antaa informaatiota aluehallintoviraston tulevista päätöksistä Tampereen kaupungin pyynnöstä koskien palveluntuottajien rekisteröimistä. Kokouksesta on laadittu erillinen muistio.

KUULEMINEN

Aluehallintovirasto lähetti 4.10.2021 päivätyn lisäselvitys- ja selityspyynnön Tampereen kaupungille, joka sisälsi kuulemisen mahdollisen määräyksen antamisesta uhkasakolla tehostettuna. Selvityspyynnössä aluehallintovirasto totesi harkitsevansa määräyksen antamista uhkasakon uhalla, mikäli Tampereen kaupungin selvityksestä ilmenee, että kotihoidossa todettuja vakavia epäkohtia ja puutteita ei ole korjattu riittävässä laajuudessa. Aluehallintovirasto pyysi Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalveluiden palvelualueita hankkimaan tarvittavat selvitykset edellisiltä (Luona Hoiva Oy ja Kotipalvelu Mehiläinen) ja nykyisiltä palveluntuottajilta (Alustapalvelu Sociala Oy ja Hoiva Petsamo) sekä antamaan lausuntonsa Tammelan ja Tampellan kotihoidon palveluntuottajavaihdoksen osalta.

Aluehallintovirasto lähetti 10.12.2021 päivätyyn kuulemisen Tampereen kaupungille, jossa aluehallintovirasto harkitsi määräyksen antamista 2 000 000 euron uhkasakolla tehostettuna Tampereen kaupungille Kotitori -palveluintegraattoritoiminnan ja Tammelan ja Tampellan alueen kotihoidon saattamiseksi asiakasturvalliseksi ja lainsäädännön vaatimusten sekä tosiasiallisesti aluehallintoviraston antaman määräyksen mukaiseksi. Uhkasakon summaa määriteltäessä oli otettu huomioon asiakasturvallisuuden pitkäaikainen vaarantuminen.

Aiemmat asiassa annetut päätökset

Aluehallintovirasto on antanut asiassa Tampereen kaupungille 17.9.2021 päivätyyn päätöksen (LSSAVI/13976/2021), jolla aluehallintovirasto määräsi sosiaalihuoltolain 56 § 1 momentin nojalla Tampereen kaupungin turvaamaan välittömästi asiakasturvallisuuden ja palvelujen laadun Tampereen Tammelan ja Tampellan alueen kotihoidon asiakkaille. Asia oli saatettava välittömästi kuntoon.

Aluehallintovirasto on antanut asiassa Tampereen kaupungille 13.10.2021 päivätyyn päätöksen (LSSAVI/13976/2021), jolla aluehallintovirasto määräsi sosiaalihuoltolain (710/1982) 56 § 1 momentin nojalla Tampereen kaupungin ottamaan Tammelan ja Tampellan väestövastuualueen kotihoidon omaksi toiminnakseen välittömästi, kuitenkin viimeistään 18.10.2021.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu Aluehallintovirasto kiinnittää vastaisen toiminnan varalle Tampereen kaupungin huomiota siihen, että toimintayksikössä on voimassa olevan lainsäädännön mukainen riittävä henkilöstö.

Aluehallintovirasto kiinnittää Tampereen kaupungin huomiota siihen, että sen tulee vastaisuudessa tarkemmin varmistaa, ohjeistaa ja neuvoa sosiaalihuollon palveluita tuottavia yksityisiä palveluntuottajia rekisteröitymisasioissa yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukaisesti.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että Tampereen kaupungin tulee vastaisuudessa tarkemmin varmistaa palvelujen siirtolanteet ja tarvittaessa ohjata palveluntuottajia niissä.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Perustelut

Suomen perustuslain (731/1999) 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään huolenpitoon. Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Suomen perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 § 1 momentin mukaan kunnallisina sosiaalipalveluina on järjestettävä sen sisältöisenä ja siinä laajuudessa kuin tässä tai muussa laissa säädetään: 1) sosiaalityötä; 2) sosiaaliohjausta; 3) sosiaalista kuntoutusta; 4) perhetyötä; 5) kotipalvelua; 6) kotihoitoa; 7) asumispalveluja; 8) laitospalveluja; 9) liikkumista tukevia palveluja; 10) päihdetyötä; 11) mielenterveystyötä; 12) kasvatus- ja perheneuvontaa; 13) lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa; 13 a) omaistaan ja läheistään hoitavan henkilön vapaata; (29.6.2016/512) 14) muita 11 §:n mukaisiin tarpeisiin vastaavia asiakkaan hyvinvoinnille välttämättömiä sosiaalipalveluja.

Sosiaalihuoltolain 19 §:n 1, 2 ja 3 momentin mukaan kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalvelua annetaan sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella niille henkilöille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä ja toiminnoista. Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja.

Sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta.

Sosiaalihuoltolain 30 § 1 ja 2 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan eikä hänen ihmisarvoaan loukata. Sosiaalihuoltoa koskevia päätöksiä ja ratkaisuja tehtäessä ja sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan etu siten kuin 4 ja 5 §:ssä säädetään.

Palveluntuottajan vaihdos

Kuntalain (410/2015) 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamistavasta; 4) tuottamisen valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Kuntalain 9 §:n mukaan kunta tai kuntayhtymä voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Palvelusetelin käytöstä säädetään erikseen. Julkisen hallintotehtävän kunta voi kuitenkin antaa muulle kuin viranomaiselle vain, jos siitä erikseen lailla säädetään. Kunnan tai kuntayhtymän hankkiessa laissa säädetyt palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu järjestämisvastuu. Tämän lisäksi palvelujen tuottajan vastuu palveluista määräytyy sen mukaan, mitä tässä laissa tai muualla säädetään, sekä mitä kunta tai kuntayhtymä ja palvelujen tuottaja sopivat.

Selvitysten mukaan Tampereen kaupunki kävi palveluntuottajavaihdokseen liittyen tiivistä vuoropuhelua sekä vanhan että uuden integraattoritoimijan kanssa. Kyseisten toimijoiden kanssa tehtiin yhdessä suunnitelma, joka käsittelee huomioon otavat ja hoidettavat asiat kaikkien sopimuksen piiriin kuuluvien palvelujen osalta erikseen.

Selvitysten mukaan palveluntuottajan vaihdoksessa Hoiva Petsamon resurssi vaihtotilanteeseen oli yksi palvelupäällikkö, joka kävi tutustumassa toimintaan 23.8.2021. Selvitysten mukaan Mehiläinen resursoi kotihoidon siirtotilannetta varten oli esihenkilön, kaksi palvelukoordinaattoria, kaksi työhön kohdistajaa sekä tarvittavan lähi- ja sairaanhoitohenkilöstön. Selvityksen mukaan Mehiläinen luovutti palvelukoordinaattorin työskentelemään Hoiva Petsamon tehtävissä 23.8.2021 alkaen uuden toimijan haltuunotto-suunnitelman puuttumisen, saattaen vaihdon lyhentymisen sekä muiden esille nousseiden tekijöiden johdosta. Selvityksen mukaan Mehiläinen lisäksi auttoi poikkeuksellisesti pyynnöstä uutta palveluntuottajaa muun muassa tekemällä ja julkaisemalla työvuorolistoja ajanjaksolle 6.9.-10.10.2021, koska uudella palveluntuottajalla ei ollut soveltuvia ohjelmistoja.

Selvityksen mukaan edelliseltä palveluntuottajalta siirtyneen henkilöstöä koskevien tietojen varmistaminen oli hankalaa, koska tiedot olivat

epämääräisiä. Selvityksen mukaan yhdessäkään tapaamisessa Mehiläisellä ei ollut jakaa työsopimustietoja koskien siirtyvää henkilöstöä.

Aluehallintovirasto toteaa, että palveluntuottajan vaihdoksessa Tampereen kaupunki järjestämisvastuullisena kuntana ei riittävällä tavalla pystynyt varmistamaan vastaanottavan palveluntuottajan kykyä ja osaamista suunnittelemaan ja resursoimaan lähes 300 asiakkaan kotihoidon väestövastuualuetta.

Tampereen kaupungin tammikuussa 2022 antaman selvityksen mukaan kaupunki ei jatka väestövastuualueen kotihoidon osalta sopimusta.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että Tampereen kaupungin tulee vastaisuudessa tarkemmin varmistaa palvelujen siirtotilanteet ja tarvittaessa ohjata palveluntuottajia niissä.

Rekisteröityminen

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 11 §:n 1 momentin mukaan yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka tuottaa muita kuin ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan. Ilmoituksessa on mainittava vastaavat tiedot kuin lupahakemuksessa. Palvelujen tuottajan, joka on hakenut 7 §:ssä tarkoitettua lupaa, ei tarvitse tehdä erillistä ilmoitusta tuottamistaan muista kuin ympärivuorokautisista sosiaalipalveluista, jos ne ilmenevät lupahakemuksesta.

Edellä mainitun lain 13 §:n mukaan kunnan toimielimen on viipymättä annettava aluehallintovirastolle 11 ja 12 §:n nojalla saamansa tiedot lukuun ottamatta tietoja sellaisista palvelujen tuottajista, jotka tuottavat ainoastaan sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluja tai niihin rinnastettavia palveluja taikka yksityistä perhepäivähoitoa.

Edellä mainitun lain 15 §:n mukaan valvontaviranomaisen on toteutettava yksityisten sosiaalipalvelujen valvontaa ensisijaisesti antamalla palvelujen tuottamisessa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa palvelujen tuottajalle sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä palvelujen tuottajan kanssa.

Tampereen kaupungin antaman selvityksen mukaan kaupunki on muistuttanut lupa-asioiden hoitamisesta palveluintegraattoritoimijaa elokuun 2021 aikana useammassa eri yhteydessä. Palveluntuottajaa on ohjattu varmistamaan ohjeistusta myös aluehallintoviraston suunnalta toimintamallin moninaisuudesta johtuen. Väestövastuualueen kotihoidon palveluntuottajan vaihdoksesta johtuen kotipalvelun osalta ilmoitus saapui kaupungin

lausuttavaksi vasta 7.10.2021 ja vastuuhenkilön muutosten vuoksi uusi ilmoitus saapui liitteineen kaupungille 11.10.2021 ja samana päivänä se lähetettiin aluehallintovirastoon.

Aluehallintovirasto toteaa, että koko kokonaisuudessa palveluintegraattori-toimijaa eikä uusia palveluntuottajia ei ollut Tampereen kaupungin taholta ohjattu riittävästi eikä varmistettu sitä, että osaaminen ja rekisteröintiasiat ovat kunnossa yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:n mukaisesti ennen toiminnan aloittamista. Aluehallintovirasto on asiaan liittyvien rekisteröintien yhteydessä antanut laajaa ohjausta sekä Tampereen kaupungille että palveluintegraattorille. Palveluintegraattorille ja väestövastuualueen kotihoidon palveluntuottajille on annettu kielteiset rekisteröintipäätökset tässä valvonnassa saatujen tietojen perusteella.

Aluehallintovirasto toteaa, että kunnan täytyy tarvittaessa ohjata ja neuvoa palvelujen tuottajia palvelun laadun ja riittävyuden parantamisessa. Yksityisten palvelujen tuottajien valvonta on yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa säädetty kunnan tehtäväksi. Se tulisi toteuttaa suunnitelmallisena ja asiakkaan oikeuksia vahvistavana toimintana.

Aluehallintovirasto toteaa, että kunta toteuttaa valvontatehtäväänsä muun muassa ennakkollisena valvontana antaessaan lupaviranomaiselle lausuntoja palveluista sekä vastaanottaessaan ilmoituksenvaraisia palveluja koskevia rekisteröinti-ilmoituksia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että erilaiset yksityisten palvelujen tuottajien ilmoituksenvaraiset palvelut tuotetaan sosiaalihuoltolain ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain tarkoittamalla tavalla. Myös näiden palveluiden osalta toimintaedellytysten arviointi on tehtävä huolellisesti. Kunta voi valvontaviranomaisena tehdä ennalta sovitusti myös ohjaus- ja arviointikäyntejä alueensa palveluihin.

Aluehallintovirasto kiinnittää Tampereen kaupungin huomiota siihen, että sen tulee vastaisuudessa tarkemmin varmistaa, ohjeistaa ja neuvoa sosiaalihuollon palveluita tuottavia yksityisiä palveluntuottajia rekisteröitymisasioissa yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukaisesti.

Kotihoidon henkilöstömäärä Tammelan ja Tampellan väestövastuualueella

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) 4 § 3 momentin mukaan hankittaessa palveluja 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettulta yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Selvitysten mukaan Tampereen kaupunki ei ollut juridisena osapuolena varsinaisessa väestövastuualueen kotihoidon liikkeenluovutuksessa.

Tampereen kaupungin mukaan liikkeenluovutusprosessin haasteena oli palveluntuottajien väliset erilaiset näkemykset henkilöstöä koskevien tietojen luovuttamisessa, ja kaupunki on pyrkinyt edesauttamaan tietojen siirtämistä, mutta ei ole pystynyt asiaan kaikilta osin vaikuttamaan.

Alustapalvelu Sociala Oy:n ja Hoiva Petsamon selvityksen mukaan kotihoiton palvelut käynnistettiin huomattavan paljon pienemmällä henkilöstömäärällä kuin mitä liikkeenluovutuksen yhteydessä sovittiin ja vuokratyöntekijöiden käyttö oli välttämätöntä riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Aluehallintoviraston lokakuussa 2021 tehdyllä ennalta ilmoittamattomalla tarkastuskäynnillä saatujen tietojen mukaan arviolta vähintään puolet Hoiva Petsamon työntekijöistä oli ei-vakituista ja lisäksi Hoiva Petsamo alihankki kuudelta eri yritykseltä työntekijöitä. Saadun henkilöstöluettelon mukaan listoilla oli 28 vakituista lähihoitajaa, joista neljä oli poissa ja kuusi oli osa-aikaisia eri työaikaprosesteilla sekä geronomi. Lisäksi listalla oli kysymysmerkillä työntekijöitä. Niin sanottuja Hoiva Petsamon omia keikkalaisia oli yhteensä 23, joista neljä oli opiskelijoita (lähihoitaja tai sairaanhoitaja). Aluehallintoviraston saamien tietojen mukaan edellisellä palveluntuottajalla on ollut yhteensä noin 55 työntekijää samalla väestövastuualueella.

Aluehallintoviraston 14.12.2021 suorittamalla ennalta ilmoittamattomalla tarkastuskäynnillä saadun tiedon mukaan vakituista henkilöstöä oli saatu rekrytoitua lisää. Tarkastelluissa työvuoroissa vakituisten ja ei-vakituisten suhde oli 50/50.

Tampereen kaupungin antaman selvityksen mukaan tammikuussa 2022 Tammelan ja Tampellan alueen kotihoitossa työskenteli yhteensä 68 henkilöä, joista 36 oli vakituista lähihoitajaa (kolme on perhevapaalla) ja yksi vakituinen lähihoitaja oli aloittamassa 1.2.2022. Vakituisten lähihoitajien lisäksi alueella työskenteli kaksi pitkäaikaista lähihoitajasijaista ja 24 lähihoitajaa teki yksikössä keikkatyötä. Sairaanhoitajia oli kuusi, joista viisi vastaa hoitajatiimeistä ja yksi työskentelee 50 % työajalla viikonloppuisin. Yksi vakituinen sairaanhoitaja oli aloittamassa 31.1.2022. Edellä olevien työntekijöiden lisäksi lähihoitajahenkilöstöä hankittiin muilta palveluntuottajilta vaihtelevasti, päivittäin 7- 9 työntekijää. Tammikuussa 2022 henkilöstöä oli hankittu yhteensä seitsemältä eri palveluntuottajalta.

Aluehallintovirasto toteaa, että henkilökunnan suuri vaihtuvuus on myös riskitekijä viestinnän laadun, osaamisen arvioinnin ja henkilökunnan perehdytyksen suhteen. Perehdyttäminen vie paljon vakinaisen henkilökunnan voimavaroja ja jos perehdytettäviä on paljon, on vaara, että perehdytyksen laatu heikkenee. Henkilökunnan työsuhteiden laadulla ja sitä kautta vaihtuvuudella on siis merkittävä vaikutus toimintayksikön työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuteen sekä hoitotyön laatuun.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupungin ottaessa Tammelan ja Tampellan väestövastuualueen kotihoidon omaksi toiminnakseen henkilöstötilannetta saatiin parannettua. Vakituista henkilöstöä tulee aluehallintoviraston arvion mukaan Tammelan ja Tampellan alueen kokoisella väestövastuualueella olla noin 55-60 työntekijää ilmoitetuilla suunnitelluilla asiakastyön tunneilla.

Aluehallintovirasto toteaa, että kunta on viimesijassa velvollinen huolehtimaan siitä, että asiakkaan välttämättömästä huolenpidosta kyetään kaikkina aikoina ja kaikissa tilanteissa huolehtimaan. Aluehallintovirasto kiinnittää vastaisen toiminnan varalle Tampereen kaupungin huomiota siihen, että toimintayksikössä on voimassa olevan lainsäädännön mukainen riittävä henkilöstö.

Sosiaalihuollossa toteutettu lääkehoito

Lääkehoitoon vaikuttavat useat säännökset. Muun muassa potilaslain 3 §:ssä säädetään oikeudesta hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Terveydenhuoltolain 8 § 1 momentin mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman Turvallinen lääkehoito – Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (2021:6) mukaan riittävän koulutuksen, kokemuksen, ammattitaidon sekä tehtävissä tarvittavan lääkehoidon osaamisen arviointi kuuluu normaaliin työnantajan rekrytointiprosessiin. Lääkehoidon osaaminen varmistetaan lääkehoitosuunnitelmassa määritellyllä tavalla ennen kuin työntekijä voi ryhtyä toteuttamaan lääkehoitoa itsenäisesti. Osaaminen varmistetaan työntekijän suorittaman tutkinnon, työtehtävien laajuuden ja yksikön ohjeiden mukaisesti. Esimies vastaa osaamisen varmistamisen dokumentoinnista.

Alustapalvelu Sociala Oy:n ja Hoiva Petsamon selvityksen mukaan lääkelupien osalta käytiin luovuttajaosapuolen kanssa neuvotteluja vielä lokakuun alussa. Mehiläinen antoi ymmärtää, että lääkelupia ei luovuteta. Selvityksen mukaan Hoiva Petsamossa käynnistettiin prosessi henkilöstön lääkelupien varmistamiseksi ja ajan tasalle saattamiseksi.

Työnantajan tulee vastata siitä, että työntekijöillä on lääkehoidon osaaminen varmistettu ajantasaisesti. Aluehallintovirasto korostaa, että toimintayksikön johto kantaa kokonaisvastuun turvallisen lääkehoidon toteutumisesta ja edellytyksistä toimintayksikössä. Johdon vastuuta ei voi delegoida. Toimintayksikössä tulee arvioida, minkälaista osaamista henkilökunnalla tulee olla ja minkälaista henkilöstörakennetta ja -määrää turvallisen lääkehoidon toteuttaminen edellyttää.

Aluehallintovirasto toteaa, että toimintayksikön johto ja esimiehet ohjaavat ja valvovat lääkehoidon toteuttamista sekä vastaavat siitä, että lääkehoitoa toteutetaan jokaisessa työvuorossa lakien ja säädösten sekä toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupungin ottaessa Tammelan ja Tampellan väestövastuualueen kotihoidon omaksi toiminnakseen, lääkelupien ajan tasalle saattamiseen saatiin suunnitelma ja lääkelupia saatiin varmistettua asianmukaisesti. Joulukuun 2021 ennalta ilmoittamattomalla tarkastuskäynnillä aluehallintovirasto sai nähtäväkseen 31 lääkärin vahvistamaa lääkelupaa. Tampereen kaupungin tammikuun 2022 antaman selvityksen mukaan lääkärin allekirjoittamia lääkelupia oli 40.

Aluehallintovirasto katsoo, että Tampereen kaupunki on toiminut käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella kyseisessä asiassa asianmukaisesti. Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempään toimenpiteisiin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluosassa mainittujen lisäksi

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettu laki (980/2012) 13 §:n 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki (812/2000) 4 §:n 1 ja 2 momentti

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Aluehallintoviraston antamaan huomion kiinnittämiseen ei saa sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 § 3 momentin (1541/2009) mukaan hakea muutosta valittamalla.

SALASSAPITO

Julkinen

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Kirsi Harju, puh. 0295 018 535, kirsi.harju@avi.fi.

Ylitarkastaja Päivi Ahvenus

Ylitarkastaja Kirsi Harju

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Jakelu	Tampereen kaupunki, kirjaamo@tampere.fi, kotihoidon päällikkö Sirkku Miettinen, sirkku.miettinen@tampere.fi, ikäihmisten palveluiden palvelujohtaja Mari Patronen, mari.patronen@tampere.fi, valvontakoordinaattori Mirkka Metsäranta, mirkka.metsaranta@tampere.fi
Suoritemaksu	Maksuton
Tiedoksi	Kotipalvelu Mehiläinen, palvelujohtaja Hanna Hutka, hanna.hutka@mehilainen.fi, johtaja, Santtu Vierimaa, santtu.vierimaa@mehilainen.fi Luona Hoiva, toimitusjohtaja Petri Maliranta, petri.maliranta@luona.fi Alustapalvelu Sociala Oy, hanna.hauta-aho@sociala.fi Koivupirtin säätiö sr, johanna.santaniemi@koivupirtti.fi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Tämä asiakirja LSSAVI/13976/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/13976/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ahvenus Päivi 04.11.2022 15:11

Esittelijä Harju Kirsi 04.11.2022 15:09